

Ομιλία στην Ολομέλεια της Βουλής στο πλαίσιο συζήτησης και ψήφισης του σ/ν του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, αναβάθμιση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Καμία ουσιαστική συζήτηση περί του νομοσχεδίου του Υπουργείου Παιδείας δεν μπορεί να γίνει αν δεν ξεκαθαρίσουμε τι είδους πανεπιστήμια θέλουμε στη χώρα μας και αν δεν συμφωνήσουμε για το ποια είναι η αποστολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η Κυβέρνηση – αλλά και το σύνολο της κοινωνίας – θεωρεί πως η αποστολή του πανεπιστημίου είναι:

- η ελεύθερη διακίνηση των ιδεών,
- η καλλιέργεια του πνεύματος και η ανάπτυξη του πολιτισμού,
- η έρευνα, η παραγωγή νέας γνώσης και η τεχνολογική εξέλιξη,
- η εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων μέσω της επαγγελματικής αποκατάστασης και της κοινωνικής ανέλιξης.

Πώς, όμως, μπορεί το ελληνικό πανεπιστήμιο να επιτελέσει αυτούς τους στόχους αποτελεσματικά, όταν φοιτώντες και διδάσκοντες βιώνουν εδώ και χρόνια την υποβάθμιση, την υπόθαλψη της παραβατικότητας και τον εκφυλισμό της ίδιας της έννοιας «ανώτατη» εκπαίδευση;

Ανταποκρινόμενη, λοιπόν, στις επιταγές της κοινωνίας αλλά και της κοινής λογικής, η Κυβέρνηση προχωρά σε μία εμβληματική μεταρρύθμιση, που αφορά

- αφενός την εισαγωγή και τη φοίτηση στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας μας
και
- αφετέρου την αναβάθμιση και την ασφάλεια του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος.

Κυρίες και κύριοι,

Γνωρίζουμε την έντονη, απαιτητική και συχνά ψυχοφθόρα διαδικασία εισαγωγής στο ελληνικό πανεπιστήμιο.

Οι περισσότεροι από εμάς την έχουμε περάσει. Πώς προετοιμάζεται, λοιπόν, η πολιτεία για να υποδεχθεί τους νέους μας, που γεμάτοι προσδοκία μπαίνουν στα πανεπιστήμια;

Πώς παραμένουμε ατάραχοι, όταν χρίζονται φοιτητές υποψήφιοι της λευκής κόλλας;

Κι από την άλλη, πώς – και κυρίως γιατί – εξακολουθούμε να συναινούμε στην εικόνα υποβάθμισης, που κάθε φθινόπωρο απογοητεύει όλα αυτά τα λαμπρά παιδιά που πάσχισαν να κατακτήσουν μια θέση στη σχολή των ονείρων τους;

Χρόνια έβλεπα τους πρωτοετείς φοιτητές μας την πρώτη μέρα τους μέρα στο ΟΠΑ, καθώς έφθαναν στο κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου, να αναρωτιούνται αν οι κόποι τους άξιζαν βλέποντας μπροστά τους την εκτεταμένη διακίνηση ναρκωτικών στην οδό Αντωνιάδου, το εκτεταμένο παρεμπόριο στην κεντρική πύλη του πανεπιστημίου, δυσκολεύοντας ακόμα και την είσοδο τους στο Πανεπιστήμιο;

Το ίδιο αναρωτιούνται και οι συγγενείς των πρώην φοιτητών μας όταν έρχονται χαρούμενοι και γελαστοί για τις τελετές αποφοίτησης των παιδιών τους

Απορία για την κατάσταση αυτή προφανώς διατυπώνουν ή οι συνάδελφοι από το εξωτερικό όταν μας επισκέπτονται στο πλαίσιο ερευνητικών συνεργασιών.

Δεν είναι αποτυχία της πολιτείας, όταν πρωτοετείς φοιτητές, συγγενείς κι οι επισκέπτες αντικρίζουν αυτές τις εικόνες παραβατικότητας, κυρίως στα μεγάλα πανεπιστήμια της χώρας;

Όταν κάθε μορφής βίας – αισθητική, λεκτική, σωματική και ψυχολογική – ασκείται εντός των χώρων της ανώτατης εκπαίδευσης, τότε δεν μπορούμε πια να μιλάμε για την υψηλή αποστολή του πανεπιστημίου αλλά μόνο για απλή επιβίωση του θεσμού και των λειτουργιών του.

Το πρόσφατο επεισόδιο στο ΟΠΑ με την επίθεση στον Πρύτανη τα λέει όλα.

Βέβαια, κατά τα ειωθότα, η αντιπολίτευση αντιδρά στην προσπάθεια που καταβάλλει η κυβέρνηση να αποδώσει, όχι μόνο στο εξαιρετικό ανθρώπινο δυναμικό των πανεπιστημίων της χώρας αλλά και στην κοινωνία εν συνόλω, ένα θεσμικό πλαίσιο που θα εγγυάται την αναβάθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, για το οποίο προεκλογικά είχε δεσμευτεί και τώρα το υλοποιεί.

Αντιδρά στον νέο τρόπο εισαγωγής στο πανεπιστήμιο και τη θέσπιση Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής.

Αυτό, όμως, είναι ένα μέτρο που μπορεί να διασφαλίσει ότι πληρούνται οι ακαδημαϊκές προϋποθέσεις επιτυχούς φοίτησης και έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών.

Η αντιπολίτευση εκφράζει τον φόβο της για τις Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Όμως αυτό που εδώ και δεκαετίες κυβερνά τα πανεπιστήμια είναι ο φόβος -φοιτητών και διδασκόντων- λόγω των κάθε μορφής παραβατικών και αξιόποινων δράσεων εντός των χώρων του πανεπιστημίου.

Δυστυχώς δεν έχει υπάρξει η ίδια ευαισθησία για τους τραμπουκισμούς που υφίστανται φοιτητές, καθηγητές και πρυτανικές αρχές που τολμούν να εκφράζουν μη αρεστές σε συγκεκριμένες ομάδες απόψεις και αντιλήψεις.

Η αντιπολίτευση μιλάει για διασφάλιση της ακαδημαϊκής ελευθερίας.

Όμως η ελευθερία γεννιέται μέσα σε κλίμα σεβασμού, παρρησίας και πνευματικής ανεκτικότητας, όχι μέσα στο θράσος, τη βία και το φόβο.

Καμία προσπάθεια από όσες έγιναν στο παρελθόν για να αποτραπούν τα φαινόμενα βίας και ανομίας δεν τελεσφόρησε.

Για ποια ακαδημαϊκή ελευθερία μιλάμε, λοιπόν;

Μήπως συγχέουμε την ελευθερία με την ασυδοσία;

Τα ερωτήματα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι ρητορικά. Είναι υπαρκτά και ακανθώδη.

Σ' αυτά τα ερωτήματα έχω τοποθετηθεί δημόσια ως πανεπιστημιακός δάσκαλος, που γνωρίζω στην πράξη κι όχι στη θεωρία την κατάσταση, υποστηρίζοντας ότι το πιο σημαντικό που προσπαθούμε να πετύχουμε είναι να εγγυηθούμε σε όλη την πανεπιστημιακή κοινότητα (πανεπιστημιακούς, φοιτητές, διοικητικό προσωπικό) να κερδίσει την ελευθερία της.

Να δώσουμε τη δυνατότητα σε όλη την πανεπιστημιακή κοινότητα να λειτουργήσει με βάση την αποστολή της, όπως την όρισα στην αρχή της ομιλίας μου.

Για να συνοψίσω,

Υπερψηφίζοντας το παρόν σχέδιο νόμου, προστατεύουμε το διακύβευμα της ποιότητας των ανώτατων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της χώρας, αποκαθιστώντας το πληττόμενο κύρος και προστατεύοντας την εύρυθμη λειτουργία τους.

Το πανεπιστήμιο είναι κορυφαίος ανθρωπιστικός θεσμός, είναι πεδίο συνάντησης ιδεών και ρευμάτων σκέψης και θα περιμέναμε μία πιο σώφρονα τοποθέτηση της αντιπολίτευσης για την προστασία και αναβάθμισή του και όχι παιχνίδια κομματικών σκοπιμοτήτων.

Οι αλλαγές πρέπει να προχωρήσουν, γιατί αυτό απαιτεί η μεγάλη πλειονότητα των φοιτητών, των καθηγητών και της κοινωνίας.

Παρά την πανδημία συνεχίζουμε να υλοποιούμε μεταρρυθμίσεις οι οποίες αποτελούν και κεντρικές προεκλογικές μας δεσμεύσεις.

Και όταν η πανδημία τελειώσει θα μας βρει έτοιμους να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις της επόμενης μέρας, έχοντας αφήσει πίσω μας τις καταστάσεις εκείνες που μας κρατούσαν σε τέλμα.